

NHỮNG ĐIỀU CẦN BIẾT VỀ BỆNH TÂM THẦN

Bệnh tâm thần là những bệnh do hoạt động não bộ bị rối loạn gây nên những biến đổi bất thường về lời nói, ý tưởng, hành vi, tác phong, tình cảm... Bệnh tâm thần là một loại bệnh rất phổ biến. Nền công nghiệp càng phát triển, sự tập trung dân cư vào các thành phố càng đông, môi trường càng ô nhiễm, tiếng ồn càng nhiều, cuộc sống càng căng thẳng thì bệnh càng tăng. Bệnh tâm thần thường không gây chết đột ngột nhưng làm giảm sút khả năng lao động, học tập, làm đảo lộn sinh hoạt, gây căng thẳng cho các thành viên trong gia đình và tổn hại cả về kinh tế. Bệnh tâm thần nếu không được chữa trị kịp thời có thể dẫn đến trạng thái tâm thần sa sút, người bệnh trở thành gánh nặng cho gia đình và xã hội. Vì vậy, việc phát hiện sớm và chữa bệnh kịp thời sẽ ngăn chặn được sự tiến triển xấu của bệnh.

1. Triệu chứng của bệnh tâm thần

Tùy thuộc vào các rối loạn đặc biệt và các yếu tố khác, các dấu hiệu và triệu chứng của bệnh tâm thần có thể khác nhau như:

Các loại dấu hiệu bệnh tâm thần và các triệu chứng có thể bao gồm:

- Bất thường suy nghĩ, hành vi và cảm xúc
- Cảm thấy buồn
- Nhầm lẫn tư duy
- Quá sợ hãi hoặc lo lắng
- Xa lánh bạn bè và các hoạt động
- Gặp các vấn đề ngủ
- Tách rời khỏi thực tại (ảo tưởng) hoặc ảo giác
- Không có khả năng đối phó với vấn đề hàng ngày hoặc căng thẳng
- Nghiện rượu hoặc lạm dụng ma túy
- Thay đổi đáng kể trong thói quen ăn uống
- Tình dục thay đổi
- Quá tức giận, thù địch hoặc bạo lực
- Suy nghĩ tự sát

+ Ngoài ra, bệnh nhân tâm thần còn có một số triệu chứng lâm sàng như:

- Mệt mỏi, đau lưng, đau ngực
- Vấn đề tiêu hóa, khô miệng
- Nhức đầu, ra mồ hôi, tim đập nhanh, chóng mặt

2. Nguyên nhân của bệnh tâm thần

- Nguyên nhân các bệnh tâm thần là một vấn đề phức tạp. Hiện nay, có những bệnh tâm thần nguyên nhân đã rõ ràng, nhưng vẫn còn nguyên nhân một số bệnh tâm thần chưa xác định được. Xung quanh vấn đề bệnh nguyên và bệnh sinh, các bệnh tâm thần còn tồn tại nhiều quan điểm và giả thuyết khác nhau.

- Do tổn thương trực tiếp đến tổ chức não như chấn thương sọ não, nhiễm

trùng thần kinh (viêm não, giang mai thần kinh...), nhiễm độc thần kinh (nghiện rượu, ma túy, nhiễm độc thực phẩm, nhiễm độc hóa chất công nghiệp, nông nghiệp...), các bệnh mạch máu não, các tổn thương não khác (u não, teo não, xơ rải rác, tai biến mạch máu não...).

- Do các bệnh cơ thể ảnh hưởng đến hoạt động não như các bệnh nội khoa, nội tiết, các bệnh về chuyển hóa và thiếu vitamin...

- Bệnh loạn thần phản ứng bao gồm loạn thần phản ứng cấp, rối loạn sang chấn sau stress, rối loạn thích ứng.

- Căng thẳng tâm lý dẫn đến bệnh tâm căn, rối loạn dạng cơ thể, rối loạn phân ly.

- Rối loạn hành vi ở thanh, thiếu niên do giáo dục không đúng, môi trường xã hội không thuận lợi.

- Rối loạn ám ảnh, lo âu...

- Bệnh tâm thần phát sinh do cấu tạo thể chất bất thường và phát triển tâm thần bệnh lý như các dị tật bẩm sinh, thiếu sót về hình thành nhân cách.

- Các nguyên nhân chưa rõ ràng (nội sinh). Do có sự kết hợp phức tạp của nhiều nguyên nhân khác nhau (di truyền, chuyển hóa, miễn dịch, cấu tạo thể chất...) nên khó xác định nguyên nhân chủ yếu. Các rối loạn tâm thần nội sinh thường gặp là: Bệnh tâm thần phân liệt, rối loạn cảm xúc nguyên phát, động kinh nguyên phát.

3. Điều trị bệnh tâm thần

- Bệnh có thể điều trị được. Nhưng vấn đề là chữa tích cực, toàn diện và kiên trì mới có hy vọng lành. Có thể sử dụng các phương pháp điều trị như:

- Sử dụng thuốc an thần kinh. Sự lựa chọn loại thuốc, liều lượng thuốc rất khác nhau tùy từng trường hợp cụ thể. Hiện nay có nhiều biệt dược mới ra đời giúp thầy thuốc dễ dàng chọn lựa trong điều trị làm tăng đáng kể hiệu quả chữa bệnh tâm thần. Thuốc rất quan trọng để dập tắt nhanh chóng các cơn kích động dữ dội, cơn phá phách.

- Sử dụng các phương pháp chữa bệnh bằng tâm lý. Can thiệp về tâm lý cần cho tất cả các loại bệnh, và đặc biệt cần thiết trong chữa bệnh tâm thần. Những bệnh tâm thần do căn nguyên tâm lý thì nhất định phải dùng liệu pháp tâm lý mới có kết quả tốt được. Những tác động tâm lý trực tiếp là các liệu pháp như giải thích hợp lý, ám thị..., còn những tác động tâm lý gián tiếp chính là mô hình tiên bộ của bệnh viện ban ngày thể hiện ở cách bố trí các buồng bệnh, các buồng phục hồi chức năng... sao cho người bệnh cảm thấy thoải mái, không có ấn tượng bị giam giữ hoặc bị cách ly với xã hội bên ngoài. Thêm vào đó là tinh thần thái độ phục vụ người bệnh của nhân viên y tế – những người biết yêu ngành, yêu nghề, yêu thương người bệnh như ruột thịt, làm cho người bệnh tin tưởng để có thể nói ra những uẩn khúc trong lòng đã góp phần gây ra bệnh tâm thần.

- Chữa bệnh bằng phương pháp lao động – tái thích ứng xã hội. Lao động ở đây nhằm mục đích điều trị người bệnh, có tác dụng khôi phục các hoạt động tâm

thần của người bệnh. Người bệnh tâm thần nếu không được hướng dẫn lao động, dễ đi vào thế giới tự kỷ và mau chóng đi đến trạng thái tâm thần sa sút. Liệu pháp lao động là hình thức cơ bản nhất để người bệnh tái thích ứng xã hội. Chỉ có lao động có tổ chức thì người bệnh mới gắn bó với tập thể, với xã hội. Bệnh viện tâm thần hoặc khoa tâm thần nào mà không tổ chức cho người bệnh lao động, là những bệnh viện và bệnh khoa không có sức sống, vào đây sẽ thấy thiếu không khí sinh động, người bệnh khi thì trùm chăn ngủ suốt ngày, khi thì ngồi yên lặng một xó nhà, hoặc trêu chọc, phá phách, vẽ bậy lên tường, đi trốn...Lao động huy động mọi khả năng hoạt động tâm thần của người bệnh, làm cho người bệnh tập trung chú ý và tăng cường ý chí, phát huy sáng kiến làm cho sản phẩm ngày một tốt hơn. Lao động làm cho người bệnh quên hết những cảm giác khó chịu do ảo giác và hoang tưởng gây ra, làm cho người bệnh bớt lo lắng về bệnh tật, làm mất đi những ý nghĩ đen tối, tiêu cực dễ xảy ra khi người bệnh ngồi không một mình. Lao động còn làm cho người bệnh vui vẻ phấn chấn hơn vì họ cảm thấy có ích cho xã hội ./.

TP.KHTH

Nguyễn Duy Tài